

דף עו.

עין משפט א.ב.

אח"ע סימן קיז סעיף ז
עייל לעיל דף עה: עין משפט ג

עין משפט ג.

חור"מ סימן רכד סעיף א

א. מי שנולד הספק ברשותו עליו להביא ראיה * כגון המחליף פרה בחמור ומשך בעל החמור את הפרה ולא הספיק בעל הפרה למשוך החמור עד שמת החמור ק, על בעל החמור להביא ראיה שהיה חמורו קיים בשעת משיכת הפרה.

הגה: וי"א דעל בעל הפרה להביא ראיה * מאחר שקנה החמור בכל מקום שהוא הרי היה ברשות בעל הפרה בעת המשיכה ועליו להביא ראיה שהחמור מת קודם. ואם אינו מביא ראיה ישבע מוכר החמור שלא ידע ממיתה ש בשעת משיכה ויפטר.

צ. מכתובות ע"ו ע"א מרב יהודה מי שנולד הספק בממונו עליו להביא ראיה דכאן נמצא כאן היה, וכך פסק הרמב"ם בפ"כ ממכירה הלכה י"ד והרי"ף.
אבל לרמי בר יחזקאל שם בכתובות כיון שלא נולד הספק ברשותו אלא ברשות בעל הפרה, על בעל הפרה להביא ראיה משום דאמרין כאן נמצא כאן איתרע. וכתב ה"ה בשם קצת מפרשים דלא אמרין שעל בעל החמור להביא ראיה אלא כשמת החמור ברשות בעל החמור, ובעל החמור אינו טוען בריא שהיה חי בשעת משיכת הפרה, אבל אם טוען בעל החמור בברי שהיה חי בשעת משיכת הפרה, או שהיה החמור באגם שאז אפי' בעל החמור אינו טוען בברי על בעל הפרה להביא ראיה, וכתבו הרמב"ן והרשב"א דצ"ע על הרי"ף שלא חילק בזה כלל. ובסמ"ע ס"ק ב' כתב דכשהחמור עמד באגם על בעל הפרה להביא ראיה.
ק. פירוש לא הספיק למשוך את החמור עד שמצאו מת, ואינו ידוע אימתי מת, אם קודם משיכת הפרה או אח"כ ומזלו של בעל הפרה גרם. סמ"ע ס"ק א' מהטור.
ר. טור בשם הרא"ש כתובות פ"ז סי' ט"ז. וס"ל כיון שנולד הספק אחר משיכת הפרה, הרי כבר ברשות בעל הפרה, וגם חזקת חי מסייעו לבעל החמור וע"כ על בעל הפרה להביא הראיה. סמ"ע ס"ק ג'.

וכתב בנתיבות בחידושים ס"ק ב'. דדוקא כאן שנולד הספק לגריעותא ברשות בעל הפרה, אבל אם הספק נולד לטיבותא, כגון בסימן רכ"ג סעיף א' לגבי המחליף פרה בחמור וילדה, לא אמרין הסברא דכל הנולד הספק ברשותו והוא מתוס' כתובות ע"ו ע"ב ד"ה כל. ולאו דוקא מת החמור אלא ה"ה נגנב או אבד החמור. נתיבות בחידושים ס"ק ב'.

ש. כ"כ הסמ"ע בס"ק ד'.
ואם הלוקח שעדיין המעות בידו טוען ברי שברשות המוכר היו המומין האלו, עם כל זה לא נאמן אפי' יש לו מיגו דפרעתי כך מבואר במרדכי בעל דין זה. כ"כ בפעמוני זהב.

הגה: ראובן החליף עם שמעון סוס ביין ואחרי ששמעון משך הסוס בא גוי ואמר שהסוס הזה נגנב ממנו ולקחו, ורוצה שמעון לעכב היין אם ראובן מודה שנגנב הסוס הוי מקח טעות ויכול שמעון להחזיק ביין שבידו, אבל אם ראובן אינו מודה ^א אנו אומרים שהגוי שיקר ושמעון צריך לתת היין לראובן.

דף עו:

אה"ע סימן נ סעיף א

עין משפט א.ב.

- א. המקדש את האשה אפי' באלף דינר וגירשה ^א, או מת הוא ^ב, או היא מתה, אין כסף הקידושין חוזרין לעולם, והרי הם מתנה גמורה שאין לה חזרה, אבל אם היו קידושי טעות, חוזרים המעות.
- ב. הייתה ממאנת, או שהיו קידושין על תנאי ולא נתקיים התנאי, או שהיו קידושי ספק ^א, בזה כסף הקידושין חוזר.

ת. ומשמע דאם אינו מודה א"צ שראובן ישבע שאינו יודע וכ"כ הב"י. והקשה בפעמוני זהב דלכאורה מאי שנא מדין הראשון ברמ"א דאם אינו מביא ראיה ישבע שלא ידע ממיתה בשעת משיכת הפרה כמש"כ הסמ"ע בס"ק ד'. והביא שהכנה"ג הקשה קושיא זו ותירץ דבמוכר ונמצא בו מום היה לו למוכר לידע שאין בו מום, אבל אין המוכר צריך לדעת שאינו גנוב או שהוא גנוב ע"כ לא משביעין אותו שאינו יודע שזה גנוב. והביא הפעמוני זהב דבספר "ויאמר יצחק" סי' ל"ב פסק כהגה"ה זו, דצריך המוכר לישבע שאינו יודע במקום שהיה לו לדעת וכתב הגם שאין משביעין על טענת ספק.

ועפ"ז מובנים דברי מר"ן בסעיף ב' דעל הטבח להביא ראיה ואם לא הביא ישלם ושם ודאי א"צ שום שבועה דמה היה לו לדעת בדברים הנסתרים, ומקרא מלא הוא הנסתרות לה' אלו קינו ופשוט הוא ע"ש.

- א. היינו אפי' שגירשה מכח שנאסרה עליו, דה"א שנקנס אותה ותחזיר כסף הקידושין. כ"כ הח"מ.
- ב. היינו אפי' מת אחרי הקידושין, דאע"פ שעל דעת לכונסה נתן לה, קמ"ל אמימר בפ' מי שמת דף קמ"ה דלא הדרי קידושין, שלא יאמרו קידושי טעות היו, ויאמרו קידושין תופסין באחותה. כ"כ בח"מ.
- ג. הח"מ והב"ש הקשו דהרי צריכה גט מספק, ומדוע כסף קידושין חוזר. ועיין בב"ש מש"כ ליישב.

עין משפט ג.

יר"ד סימן מה סעיף ח

ח. נמצא בבית הכנסת או בהמסס מחט או קוץ תחוב ולא ניקב מעבר לעבר, הופכין אותו ובודקין אותו מבחוץ אם ימצא עליו קורט דם בידוע שניקבה מעבר לעבר וטריפה י. ואפי' לא נשאר אלא מעט מעור החיצון שלא ניקב כשרה.

ט. בדיקה זו לפני שמלחו והדיחו ה, ואפי' ראש המחט שלו שנמצא בפנים בבית הכנסת הוא לכיוון חוץ.

הגה: יש מקילין אם לא ניקב מעבר לעבר והודה ונמלח או אבד בלא בדיקה מבחוץ אם היה עליו קורט דם. ויש לסמוך עליהם בהפ"מ י.

י. עבר המחט מעבר לעבר ועודנו תחוב בו בודקים אותו אם נמצא עליו קורט דם סביב המחט או עליו בידוע שקודם שחיטה ניקב וטריפה. ואם לאו זה נעשה אחר שחיטה ועבר מעבר לעבר וכשרה. בלא מלחו והדיחו עדיין דכיון שהמחט עודנה שם אילו עבר מעבר לעבר בעודה בחיים היה הדם סביבו, אבל כשאין המחט לפנינו אפי' אין קורט דם שם אסור כשניקב כולו.

הגה: כל מקום שצריך בדיקה אם אבד או לקחו המחט משם טריפה דהוי כאילו הדיחו ומלחו.

הגה: י"א דבזמן הזה שאין אנו בקיאים בבדיקות יש להטריף אם ניקבה המחט מעבר אל עבר אפי' לא נמצא קורט דם, ולא חלודה והכי נהוג י.

הגה: קוץ או מחט שנמצא בבית חללו של המסס או בית הכנסת ולא נתחב

ד. מברייטא בדף נ' ודף נ"א בחולין. ובנמצא קורט דם באחד מהם היינו בבית הכנסת או בהמסס. ש"ך ס"ק ט"ז. וקורט דם היינו נצרר הדם או קורט דם ממש אבל האדים הפשר לחוד אינו מזיק, וקורט היינו כל דהוא. כף החיים אות מ"ז. אם לא נמצא קורט דם אבל כנגד אותו מקום נמצא סרכא בכרס ואפי' סרכא תלויא יש להטריף. שם אות נ"א-נ"ב. וה"ה צלקת כנגד אותו מקום. שם באות נ"ח. ה. דחיישנן שמא עבר הקורט דם ע"י הדחה ומליחה. טור. ו. ולספרדים שקבלו עליהם חומרות מר"ן ודאי שאין להקל. כף החיים אות ע'. ז. ודלא כהש"ך בס"ק ל' שכתב דיש להקל בהפ"מ. וגם הספרדים נהגו כהרמ"א בענין זה שאין אנו בקיאים. כף החיים אות ע"ב.

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

כלל בהן כשר^ח בלא בדיקה ויש מקילין בניקב מצד אחד דא"צ בדיקה מבחוץ בהפ"מ.

חז"מ סימן רכד סעיף ב

ב. מחט שנמצא בעובי בית הכוסות בבהמה, ונקבה אותו בנקב מפולש, אם נמצא מבחוץ של בית הכוסות קורט דם בידוע שבהמה זו נטרפה קודם שחיטה^ט וע"כ אם הגליד פי המכה בידוע שזו נטרפה ג' ימים קודם שחיטה^י. ואם לא הגליד פי המכה^כ הרי זה ספק ועל הטבח להביא ראיה^ל שקודם שקנאה נטרפה שהרי ברשותו נולד הספק, ואם לא הביא ראיה ישלם הדמים למוכר.

עין משפט ד. חז"מ סימן רכד סעיף א
עייין לעיל דף עו. עין משפט ג

א

ח. אבל בנמצא קורט דם מבחוץ אפי' לא תחוב כלל יש להטריף. ט"ז ס"ק י"ד, וש"ך ס"ק ל"א.
ט. רמב"ם פ"כ ממכירה הלכה ט"ו מבריייתא כתובות ע"ו ע"ב ובחולין נ' ע"ב.
י. פירוש וכיון שנמצא קורט דם היא טריפה, וע"כ אם הגליד פי המכה והוא שחטה תוך ג' ימים מקנייתה ההפסד של המוכר, אבל אם לא נמצא עלה קורט דם שהיא כשרה אלא שהאחרונים כתבו דאנן לא בקיאים בבדיקה ויש להחמיר גם כשאין קורט דם. כמ"ש ביור"ד סי' מ"ח. סמ"ע ס"ק ו'-ח'.
כ. ואפי' שחטה אחר ג' ימים לא אמרינן כיון שלא הוגלד ודאי אח"כ נעשה ברשות המוכר, משום דלפעמים אינו מגליד זמן רב. סמ"ע ס"ק ח'.
ל. כאן מודה המחבר שעל הטבח להביא ראיה, משום דאמרינן כאן נמצא וכאן נתהווה הנקב, ולסברא אחרונה בסעיף א' כאן הטעם צ"ל כיון שלא נולד הספק עד שמשך הטבח, עליו הראיה. סמ"ע ס"ק ט'.

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחודר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477
email: minchat.aaa@gmail.com